

Osipi uzrokovani lijekovima su nuspojave koje izazivaju lijekovi.

Lijekovi uzrokuju osipe na nekoliko načina. Većina osipa izazvanih lijekovima su alergijske reakcije na lijekove. Nakon uzimanja prve (ili bilo koje iduće) doze određenog lijeka, osoba može postati na njega preosjetljiva. Kasniji kontakt sa lijekom može otkočiti alergijsku reakciju.

Kožni osip se obično pojavi kroz nekoliko minuta, premda katkada nekoliko sati ili dana kasnije. Drugi alergijski simptomi, uključujući curenje iz nosa, suzenje očiju ili astmatski napad, mogu se pojaviti uz osip.

Lijekovi izazivaju osip direktno a da ne izazovu alergijsku reakciju, npr. kortikosteroidi (lijekovi slični kortizonu) mogu proizvesti akne i uzročiti tankoću kože, a antikoagulansi (razrijeđivači krvi) mogu prouzročiti stvaranje podljeva kada se krv cijedi pod kožu.

Neki lijekovi čine kožu posebno osjetljivom na učinke sunčeva svjetla (fotoosjetljivost). U te

lijekove spadaju neki antipsihotični lijekovi, tetraciklin, antibiotici koji sadrže sulfate, hlortiazid i neki umjetni zaslađivači. Koža se ne ospe odmah poslije uzimanja lijeka, ali kasnije izloženost suncu uzrokuje crvena, katkada svrbljiva mjesta na koži ili sivo-plavu mrlju.

Lijekovi mogu uzročiti gotovo bilo koju vrstu osipa, ali među najvažnijim osipima koji mogu nastati zbog lijekova su urtikarija, toksična epidermalna nekroliza, eritema multiforme, Stevens-Johnsonov sindrom i eritema nodozum.

Simptomi osipa uzrokovanih lijekovima

Osipi izazvani lijekovima razlikuju se po težini, od blagog crvenila sa bubuljicama malog područja do ljuštenja čitave kože. Osipi mogu nastati iznenada nakon što osoba uzme lijek, npr. urtikarija može nastati nakon što se uzme penicilinski preparat ili mogu zahvatiti kožu satima ili danima nakon uzimanja lijeka. Osipi izazvani lijekom rijetko nastaju godinama kasnije, npr. arsen može uzročiti ljuštenje kože, mijenjanje boje pa čak i pojavu raka kože godinama nakon uzimanja arsena.

Dijagnoza osipa uzrokovanog lijekovima

Osipi nastaju zbog mnogih mogućih uzroka i danas se nijednom laboratorijskom pretragom ne može potvrditi da je osip nastao zbog lijeka. Procjenjivanje, je li uzročnik lijek, može biti teško, jer osip može nastati zbog neznatne količine lijeka, može buknuti dugo nakon što je osoba uzela lijek i može trajati sedmicama ili mjesecima nakon što ga je osoba prestala uzimati.

Svaki lijek koji je osoba uzela je sumnjiv uključujući i one kupljene bez recepta, čak su mogući uzroci kapi za oči, kapi za nos i supozitoriji. Katkada je jedini način da se odredi koji lijek uzrokuje osip je da osoba prestane uzimati sve lijekove osim onih o kojima ovisi život.

Kadgod je moguće, hemijski nesrodni lijekovi se zamjenjuju. Ako nema takvih zamjena, osoba uzima jedan po jedan lijek da se vidi koji uzrokuje reakciju. Međutim, ta metoda može biti opasna ako osoba ima na neki od tih lijekova tešku alergijsku reakciju.

Liječenje osipa uzrokovanog lijekovima

Većina reakcija na lijekove nestaje kada se prestane uzimati odgovorni lijek. Kada je kožni osip suh ili svrbi, kortikosteroidnom masti mogu se olakšati simptomi. Premda većina slučajeva urtikarije ubrzo nestane bez liječenja, može se oralno davati antihistaminike ili kortikosteroide, vrlo teški osipi liječe se injekcijom adrenalina ili kortikosteroida.